

Informacja prasowa

Żywnienie dojelitowe – co powinieneś o nim wiedzieć?

Świadomość, jak ważna jest prawidłowa dieta dla naszego zdrowia jest powszechna. Pozwala ona na zachowanie dobrego stanu odżywienia organizmu, co sprzyja utrzymaniu pozytywnego samopoczucia, zdrowia i wpływa na proces rekonwalescencji po chorobie. Warto podkreślić, że ma ona związek także z odpornością! Jak jednak zadbać o utrzymanie lub poprawę stanu odżywienia w przypadku osób, które – z różnych przyczyn – nie są w stanie przyjmować pokarmów doustnie? 15 października obchodzimy Światowy Dzień Żywnienia Dojelitowego i Pozajelitowego, który jest doskonałą okazją do budowania świadomości na temat innych metod żywienia, będących rozwiązaniem dla tych pacjentów.

Żywnienie dojelitowe – na czym polega?

Żywnienie dojelitowe – na czym polega? Żywnienie dojelitowe jest stosowane przede wszystkim wtedy, gdy tradycyjne metody żywienia są nieskuteczne lub niemożliwe do zastosowania. Najczęściej z takiego sposobu żywienia korzystają osoby, które doświadczają problemów z gryzieniem, żuciem i połykaniem, np. po udarze mózgu, pacjenci onkologiczni, u których zmiany nowotworowe ulokowane są w obrębie jamy ustnej czy przełyku, czy osoby z chorobami neurologicznymi, neurodegeneracyjnym lub nieswoistymi zapaleniami jelit. Dzięki temu rozwiązaniu, możliwe jest dostarczenie odpowiedniej ilości składników odżywczych, co jest niezbędne dla utrzymania podstawowych funkcji życiowych organizmu, a także wsparcie procesów rekonwalescencji i rehabilitacji czy regeneracji oraz procesu gojenia.

Jak podkreśla Poseł na Sejm RP Adrian Witczak, przewodniczący Parlamentarnego Zespołu ds. Leczenia Żywnieniowego - *żywnienie dojelitowe to dla wielu pacjentów, w tym osób z chorobą Leśniowskiego-Crohna takich jak ja, kluczowy element terapii, bez którego nie byłibyśmy w stanie normalnie funkcjonować. To nie jest alternatywa dla tradycyjnego jedzenia i kwestia wyboru – to podstawowa forma wsparcia organizmu, która pozwala utrzymać siły i daje szansę na aktywne życie mimo choroby. Jak wynika z danych towarzystw naukowych zajmujących się żywnieniem klinicznym, nawet co piąty pacjent z chorobą nowotworową umiera nie z powodu choroby, a na skutek niedożywienia. Czas to zmienić. Światowy Dzień Żywnienia Dojelitowego i Pozajelitowego to doskonała okazja, by szerzyć świadomość nieocenionej roli żywienia w procesie leczenia. To wiedza i edukacja stanowią klucz do kształtowania przyszłości w tym zakresie, dlatego jako Parlamentarny Zespół pracujemy nad tym, by leczenie żywniowe stanowiło integralny element programu studiów przyszłych kadr medycznych.*

Stan odżywienia a zdrowie pacjenta

W sytuacji, w której organizm nie otrzymuje odpowiedniej ilości energii i składników odżywczych lub upośledzone jest ich wchłanianie z przewodu pokarmowego, ryzyko niedożywienia i nieprawidłowego stanu odżywienia wzrasta. Badania pokazują, że już w momencie przyjęcia do szpitala, ponad 30% pacjentów w Polsce jest niedożywionych, a u kolejnych 20-30% ten stan pogłębia się podczas hospitalizacji. Warto dodać, że istnieje szereg jednostek chorobowych, które zwiększają ryzyko rozwoju niedożywienia, którego

konsekwencją może być osłabienie, wydłużenie procesu zdrowienia, a także pogorszenie funkcjonowania układu immunologicznego. Choroba i towarzyszący jej stan zapalny zwiększają zapotrzebowanie organizmu na energię i składniki odżywcze – przede wszystkim białko. Jednocześnie może powodować niechęć do jedzenia. Z kolei w niektórych przypadkach doustne przyjmowanie pokarmów jest niemożliwe lub utrudnione na tyle, że żywienie dojelitowe może być niezbędne, by prawidłowo odżywić pacjenta i dzięki temu wspierać jego odporność.

Odporność a jelita

Składniki odżywcze, które są dostarczane do przewodu pokarmowego, nie tylko odżywiają organizm, ale mają bezpośredni wpływ na stan naszych jelit.

- U pacjentów, którzy nie mogą być żywieni doustnie, żywienie dojelitowe odgrywa kluczową rolę w dostarczaniu składników odżywczych wprost do przewodu pokarmowego. Pozwala to prawidłowo odżywić pacjenta, tym samym oddziałując na wzmacnianie odporności organizmu i utrzymywanie jego zdolności do radzenia sobie z patogenami – wyjaśnia dr hab. n. med. Przemysław Matras, prezes Polskiego Towarzystwa Żywienia Klinicznego. - Warto pamiętać, że najczęściej żywienie dojelitowe jest elementem leczenia lub rekonwalescencji. Gdy stan chorego na to pozwala, można stopniowo przechodzić na dietę doustną, systematycznie zwiększać ilość posiłków – dodaje ekspert.

Gdy pacjent otrzymuje drogą doustną około 75% dobowego zapotrzebowania kalorycznego i białkowego przez 3-5 dni, można rozważyć całkowite zakończenie żywienia dojelitowego. Warto podkreślić, że blisko 70% wszystkich komórek odpornościowych naszego organizmu znajduje się w jelitach. Badania dowodzą, że mikrobiota jelitowa o korzystnym składzie ma kluczowy wpływ na kształtowanie układu odpornościowego. W kontekście żywienia dojelitowego powinno się stosować diety przemysłowe, czyli żywność specjalnego przeznaczenia medycznego. Tego rodzaju diety są kompletne pod względem odżywczym i mogą być używane jako jedyne źródło pożywienia.

- Dążenie do utrzymania prawidłowego stanu odżywienia u pacjentów jest niezwykle ważne, ponieważ niedożywienie negatywnie wpływa na funkcjonowanie wszystkich narządów i układów, w tym układu pokarmowego. Brak podaży pokarmu do przewodu pokarmowego prowadzi do pogorszenia jego funkcji, co z kolei może pogłębiać problemy z wchłanianiem ważnych składników odżywczych oraz zwiększać podatność na infekcje. Wynika to z istotnej roli, jaką odgrywa bariera jelitowa, w tym nabłonek jelitowy, w utrzymaniu homeostazy organizmu oraz ochronie przed patogenami – wyjaśnia dr hab. n. med. Dorota Mańkowska-Wierzbicka, prezes Polskiego Towarzystwa Żywienia Pozajelitowego, Dojelitowego i Metabolizmu – POLSPEN.

Decyzja lekarza

Decyzja o wprowadzeniu żywienia dojelitowego podejmowana jest przez lekarza. Żywienie dojelitowe polega na podaniu diet przemysłowych przez zgłębnik zakładany przez nos do żołądka lub jelita lub poprzez przezskórną endoskopową gastrostomię bezpośrednio do żołądka (tak zwany PEG). Wybór drogi żywienia należy do lekarza, a podyktowany jest

między innymi przewidywaną długością czasu, w którym pacjent wymagał będzie żywienia dojelitowego. W przypadku konieczności podaży żywienia do jelita wyłaniana jest przetoka odżywcza nazywana jejunostomią. Wskazaniem do żywienia dojelitowego może być np. niedożywienie lub ryzyko niedożywienia, a także spodziewany brak możliwości włączenia diety doustnej przez ponad 7 dni. Taką formę żywienia można zastosować zarówno w szpitalu, jak i w ośrodku opieki długoterminowej. Żywnienie dojelitowe, które było prowadzone już w szpitalu, może być także kontynuowane w domu dzięki istnieniu poradni żywieniowych, które sprawują opiekę nad pacjentami żywionymi dojelitowo w warunkach domowych. Procedura ta jest w pełni finansowana, zaś pacjenci nią objęci otrzymują zarówno preparaty odżywcze, jak i niezbędny do ich podaży sprzęt. Znajdują się pod stałą kontrolą lekarza i pielęgniarki.

Bibliografia: Kłęk S, Jankowski M, Kruszewski WJ, Fijuth J, Kapała A, Kabata P, Wysocki P, Krzakowski M, Rutkowski P. Standardy leczenia żywieniowego w onkologii. *OnkolPrakKlin* 2015; 11(4):173-190.; Znaczenie mikrobioty jelitowej w kształtowaniu zdrowia człowieka - implikacje w praktyce lekarza Rodzinnego, *Forum Medycyny Rodzinnej* 2018, vol 12, no 2, 50–59.

O kampanii „Żywnienie medyczne – Twoje posiłki w walce z chorobą”

Kampania edukacyjna „Żywnienie medyczne – Twoje posiłki w walce z chorobą” ma na celu budowanie świadomości na temat żywienia medycznego jako integralnego elementu opieki zdrowotnej oraz wsparcie pacjentów i ich opiekunów w procesie leczenia. Od pierwszej edycji zrealizowanej w 2016 działania obejmowały edukację na temat wsparcia żywieniowego w chorobie nowotworowej. W kolejnych latach kampania została poszerzona o aktywności dedykowane neurologii, a także dotyczące żywienia dojelitowego przez specjalny dostęp do przewodu pokarmowego (bezpośrednio do żołądka lub jelita) z uwzględnieniem różnych jednostek chorobowych, w których jest ono stosowane.

Inicjatywa została powołana w 2016 roku przez firmę Nutricia. Od V edycji realizowana jest przez Fundację Nutricia.

Kampanię od początku powstania wspiera wiele towarzystw naukowych i organizacji pacjentów.

www.zywnieniemedyczne.pl

O Fundacji Nutricia

Fundacja Nutricia została powołana w 1996 r. przez firmę Nutricia Polska Sp. z o.o. Od początku swojej działalności Fundacja podnosi świadomość na temat roli żywienia, początkowo angażując się m.in. w edukację żywieniową w okresie 1000 pierwszych dni życia dziecka. Od 2019 r. misją Fundacji Nutricia jest edukacja o roli żywienia na różnych etapach życia człowieka. Swoje działania Fundacja kieruje do dzieci i rodziców, pacjentów oraz ich bliskich, przedstawicieli środowiska medycznego, instytucji publicznych i organizacji pozarządowych. Fundacja prowadzi ogólnopolskie programy edukacyjne, takie jak: „1000 pierwszych dni dla zdrowia” czy kampania „Żywnienie medyczne – Twoje posiłki w walce z chorobą”. Realizuje także ogólnopolski konkurs grantowy, umożliwiając naukowcom prowadzenie badań naukowych z zakresu żywienia człowieka.

www.fundacjanutricia.pl